

BOEKBESPREKING

Pilze, Text: Jakob Schlittler, Fotos und Illustrationen: Fred Waldvogel. Silva-Verlag, Zürich. 1972.

Band 1: Blätterpilze, 134 pp., 66 Bilder. sfr. 44,-

Band 2: Blätterlose Pilze, 132 pp., 64 Bilder. sfr. 44,-

De Zwitserse chocoladefirma's, die als attractie z.g. Silva-checks uitgeven, hebben voor hun klanten twee prachtige paddestoelenalbums uitgegeven. Deze zijn niet officieel in de handel, ze zijn echter in ruil bij de Zwitserse Verein für Pilzkunde en bij de Zwitserse boekhandel Flück-Wirth verkrijgbaar, ook in het Frans en Italiaans.

Deze typische kadoboeken hebben het hoofdaksent op de los ingeplakte kleurenfoto's. Deze zijn de mooiste kleurenfoto's van paddestoelen die ik ken. Algemeen hebben ze een witte achtergrond, uitstekende natuurlijke kleuren en een perfecte scherpte. Soms zijn ter decoratie een paar bladeren of vruchten mede gefotografeerd. Gezien de hoge standaard mag de recensent een bijzonder strenge maatstaf aanleggen en opmerken, dat in deel 1 op blz. 23 rechts boven ook *Cystoderma granulorum* (behalve *C. amianthinum*) is afgebeeld en dat de plaat van *Cortinarius praestans* (blz. 57) te rood is, evenals gedeeltelijk op blz. 61 *Rozites caperata*.

Verder zijn de identifikaties allemaal goed. De nomenklatuur is vrij modern. I.p.v. *Agaricus* wordt nog *Psalliota* gebruikt en de namen van sommige boleten zijn niet helemaal up to date, terwijl de polyporen en ascomyceten betrouwbaar bewerkt zijn. De soortkeuze is wat willekeurig met enkele mooie zeldzaamheden (b.v. *Squamanita (Coolia) schreieri*) en toont natuurlijk een enigszins alpien beeld. Bij de waardebepaling mis ik een waarschuwing dat *Hypholoma fasciculare* erg giftig is, evenals *Gyromitra esculenta* (ondanks alle maatregelen van afkoken of drogen), zoals de laatste jaren is gebleken.

Behalve een korte verklaring van de platen geeft de tekst een degelijke inleiding tot de paddestoelenkunde en een overzicht over het systeem van de niet-plaatjeszwammen (boleten, polyporen, stekelzwammen, koraalzwammen, trilzwammen, gasteromyceten en grotere ascomyceten) in deel 2 en van de plaatjeszwammen (inklusief Gomphaceae en Cantharellaceae) in deel 1, met sleutels tot de geslachten en overzichten van de meest algemene soorten. Omdat slechts makroskopische kenmerken worden gebruikt, komt er een vrij onnatuurlijke indeling uit de bus. Vanwege de beknoptheid en onvolledigheid moet men niet al te veel waarde aan deze sleutels

hechten. Er is helaas geen indeks en geen lijst van de overigens grondig geraadpleegde literatuur.

W. Gams

D.L. Hawksworth: Mycologist's Handbook. Commonwealth Mycological Institute, Kew, Surrey, England, 1974. In linnen gebonden £ 5.50, paperback £ 2.75. Te bestellen bij: Commonwealth Agricultural Bureaux, Central Sales, Farnham Royal, Slough, SL2 3 BN, England.

Dr.D.L. Hawksworth is een van de jongere mycologen van het Commonwealth Mycological Institute te Kew, het Mekka van mycologische dokumentatie. Hij is oorspronkelijk lichenoloog, maar nu gespecialiseerd in ascomyceten-systematiek, tevens bedreven in chemotaksonomie en toepassing van computers; verder is hij lid van de mycologische nomenklatuur-kommissie. Door deze veelzijdigheid is hij de aangewezen man voor het schrijven van zo'n handboek voor mycologen.

Het boek is ontstaan als een vernieuwde en volkomen herschreven versie van G.R. Bisby's "An Introduction to the Taxonomy and Nomenclature of Fungi" (2nd ed. 1953). Het is een informatiebron voor alle systematische mycologische en lichenologische bezigheden, t.w. verzamelen, onderzoeken, identificeren, reviseren en publiceren, en omvat methodieken, theoretische beschouwingen en beoordelingen. De tekst is erg kompakt en zo kort mogelijk dank zij veel literatuurverwijzingen. Het boek omvat de hoofdstukken: Inleiding - verzamelen en bewaren - taksonomische rang - naamgeven, beschrijven, publiceren (o.m. illustreren, monografieën en revisies, sleutels, flora's, kaarten, sociologie, literatuur, publiceren) - nomenklatuur met inleiding en een weergave van bijna de hele "Code" en nieuwe mycologisch-lichenologische voorbeelden - lijst van auteurs met geboorte- en sterfdatum en lokalisatie van hun herbaria - titelafkortingen van boekwerken - verklarende lijst van nomenklatorische termen - literatuurlijst en indeks. De literatuurlijst bevat helaas geen lijst van grote systematische monografieën en check-lists etc.

Iedere mycoloog heeft hier een toetssteen voor zijn manuscripten, als hem althans de vele aangehaalde literatuur ter beschikking staat. Grondige bestudering van de nomenklatuurregels heeft de bijzondere aandacht van de auteur. De lijst van mycologische herbaria is de meest volledige die tot nu toe gepubliceerd is en zal voor vakmycologen het meest onmisbare onderdeel van het boek worden. Behalve voor beroepsmycologen wordt dit boek met name aanbevolen aan diegenen die bij het check-list werk betrokken zijn.

W. Gams

L I T E R A T U U R B E S P R E K I N G

T. Stijve en R. Roschnik: Mercury and Methyl Mercury Content of Different Species of Fungi. (1974). - Trav. chim. aliment. hyg. 65: 209-220.

Van de Heer Stijve ontving ik een overdruk van een publikatie over een onderzoek door hem en de Heer R. Roschnik gedaan naar het kwikgehalte van paddestoelen. Het is, juist nu er zoveel over kwikvervuiling geschreven wordt, nuttig, dat de Coolia-lezer kennis neemt van enige cijfers uit dit rapport.

Normaal bevat een plant ongeveer 0,04 d.p.m. (delen per miljoen) kwik. Graan, vruchten en groenten b.v. bevatten meestal minder dan 0,01 d.p.m. kwik. Het was al bekend, dat fungi metalen in zich koncentreerden; *Armillaria mellea* is rijk aan koper, truffels aan aluminium en *Amanita muscaria* is rijk aan vanadium.

Stegnar vond, dat fungi in de buurt van een kwikmijn meer kwik bevatten dan de bodem (de sporen van *Lycoperdon gemmatum* bevatten 10 maal meer kwik dan de grond, waar ze op groeiden). Het bleek, dat kwik gedeeltelijk als CH_3Hg^+ (gemethyleerd kwik) was opgenomen, wat nog niet eerder in planten was waargenomen.

Deze interessante bevindingen brachten de schrijvers ertoe het kwikgehalte van verschillende fungi in streken, waar de bodem geen hoog kwikgehalte had, op hun kwikkoncentratie te onderzoeken. De bedoeling was, kwik ophopende soorten te vinden en indien mogelijk verschillen tussen de akkumulerende vermogens van verscheidene genera vast te stellen. Wegens zijn hoge giftigheid besteedden de auteurs speciale aandacht aan de mogelijke aanwezigheid van gemethyleerd kwik.

Bij dit onderzoek is gebleken, dat vele paddestoelen kwik in zich koncentreerden, waarbij de mate, waarin dit geschiedde, per soort sterk verschilde. Van diverse soorten werd gekonstateerd, dat dit gehalte varieerde van 6,5-16,9 d.p.m. bij *Agaricus*-soorten, bij *Lycoperdon* van 1,1-19,7 d.p.m., wat betekende, dat *Agaricus* 17-56 maal de kwikkoncentratie van de bodem haalde en *Lycoperdon* 8-60 maal. Bij *Lactarius deliciosus* was deze waarde 6 maal en bij *Lactarius piperatus* zelfs 60 maal.

In de tabellen worden ook steeds de percentages van het uiterst giftige gemethyleerde kwik van het totaal kwikgehalte vermeld. Deze percentages verschilden nogal per soort: bij *Agaricus* van 0,6-5,1%, bij *Lycoperdon* van 2,6-20,5%, bij *Marasmius oreades* 4,5% van totaal 4,9 d.p.m., om enkele voorbeelden te noemen. Van enige eetbare op de markt verkrijgbare paddestoelen bleek *Boletus edulis* 4,0 d.p.m. kwik te bevatten, *Agaricus bisporus* 0,17-1,9 d.p.m., *Gyromitra esculenta* 0,02 d.p.m., morieltjes 0,07, cantharellen

0,03 d.p.m.

De auteurs berekenden, dat, als aangenomen werd dat een mens 500 gram, niet gekweekte champignons, met een geschat kwikgehalte van 7 d.p.m., per jaar consumeert, hij per week ongeveer 7 mikrogram kwik op zou nemen. De door de Wereld Gezondheids-Organisatie vastgestelde maximale dosis is 300 mikrogram per week, maar U dient te beseffen, dat ook andere voedingsmiddelen kwik bevatten. In vele landen is slechts 0,05 d.p.m. kwik in voedsel toegestaan (met uitzondering van vis). Het kwikgehalte van paddestoelen ligt echter veel hoger, zoals U nu hebt gezien.

De auteurs stellen tot slot voor een speciale kwiktolerantie voor gekweekte paddestoelen vast te leggen en tevens doen zij de suggestie juist *Agaricus*-soorten als indicatoren voor kwikverontreiniging te gebruiken wegens hun hoge kwikopname en hun grote verspreiding.

J. Geesink

V E R E N I G I N G S N I E U W S

PERSONALIA

GEBOREN: 11 juli: Erik Stalpers, zoon van Dora en Joost Stalpers.

OVERLEDEN: Op 17 augustus overleed op 57 jarige leeftijd ons lid Eric Klaassen. Als trouw ekskursiebezoeker zal hij door velen van ons gemist worden. Zijn speciale interesse gold altijd het konserveren van paddestoelen met behoud van de oorspronkelijke vorm en kleur, waarbij hij zich vaak zeer vindingrijk toonde. De resultaten van deze liefhebberij zullen zich vooral de deelnemers aan de dag van Cuyk dankbaar herinneren.

VAN DE PENNINGMEESTER

Overeenkomstig de beslissing genomen op de laatst gehouden jaarvergadering zal de contributie resp. abonnement op COOLIA, ingaande 1 januari 1975 worden verhoogd tot f. 20,-- per jaar voor een gewoon lid. Studenten en huisgenoten betalen hiervan de helft, derhalve f. 10,-- per jaar.

Van de Directeur van de Postcheque en Girodienst is toestemming verkregen de contributie resp. abonnement op COOLIA te doen innen door middel van de stortings-aksept girokaart. Deze moderne wijze van inning van gelden is bij U allen zeker bekend. Het houdt in, dat de penningmeester U jaarlijks een girokaart toe-